
MOR ÇATI KADIN SİĞINAĞI VAKFI

SİĞINAKLAR NASIL OLMALI?

Bu broşür Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun finansal desteği ile yürütülen 'Kadına karşı şiddeti önlemek için köprüler kurma' projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçeriğinden yalnızca Mor Çatı Kadın Sığınacağı Vakfı sorumludur.

Şiddetten uzaklaşmak için daha çok özgürlük!

Türkiye’de kadın sığınakları için mücadele, feministler tarafından 80’li yılların sonunda başlatıldı. Erkek şiddetinin ne denli yaygın olduğu ortaya kondu. Ardından yapılan araştırmalar her 10 kadından 4’ünün fiziksel şiddet gördüğünü gösterdi. Üstelik şiddet fiziksel olanla sınırlı değildi, psikolojik, cinsel boyutları bulunuyordu. Kısacası erkek şiddetini besleyen sisteme karşı kadın dayanışması güçlendirilmeli, canımıza kasteden şiddet çemberinin dışına çıkabilmek için sığınaklar açılmalıydı. Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de feministler sığınaklarda kadın ve çocukların şiddetsiz bir yaşama geçiş yapabilmeleri yönünde pek çok deneyim biriktirdiler.

“Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası”nın üzerinden tam 25 yıl geçti. Türkiye’de bugün var olan sığınak sayısı 90’a yakın. Pek azı feminist yöntemlere dayalı olarak yürütülüyor. Bunun sonucunda ne yazık ki kocasıyla barıştırılmaya çalışılan kadınların yaşamlarını yitirdiğini görüyoruz. Erkek çocukları bulunan kadınlara alternatif sunulmadığını, bu nedenle koruma sağlanamadığını görüyoruz. Çocukların okula kaydı, ikametgah belgesi gibi konularda gizlilik ilkesinin ihlal edildiğini görüyoruz. Dahası birçok sığınakta kadınların geliş-gidiş saatleri sınırlanıyor, iletişim kurmaları engelleniyor, kadınlar sorgulanıyor. Bu merkezlerde bulunan kadın bakış açısına sahip sosyal çalışmacıların çabaları da yetmiyor. Sığınakları aslında kadının aile içindeki geleneksel konumuna karşı bir tehdit olarak gören erkek egemen sistem, bütçe ayırmıyor, yasaları bile uygulamıyor, özgürleştiren değil, tekrar tekrar mağdur eden “konukevleri”ni karşımıza çıkarıyor.

Sığınaklar kadınların şiddetten uzaklaşmasının önünü açar!

Erkek şiddetini, erkek egemen sistem doğurur ve besler. Toplumda kadınlara sistematik şiddet uygulanmaktadır. Sığınaklarda buna yönelik farkındalık gelişir. Kadın ve çocukların bu bakış açısı ile destek almaları, kendilerini sığınakta da “yalnız” hissetmemeleri önemlidir. Cinsiyetçi sistemin kadınlar üzerindeki baskıları sığınaklarda da sürdürüldüğünde şiddet döngüsünün dışına çıkabilmek mümkün olmaz. Kadınlara güvenmek, güven vermek gerekir. Cep telefonlarının ellerinden alınması, geliş gidiş saatlerinin sınırlanması, nereye niçin gittiklerinin sorgulanması kabul edilemez.

Sığınaklarda birlikte güçlenmek hedeflenir!

Sığınak kadınlara dayanışmayı hissetme, karşılıklı güçlenme ortamı sunar. Görevliler bu bakış açısını ve "haklı dayak yoktur" ilkesini tartışmasız benimsemeli, kadınlara "bu senin suçun" mesajını vermemelidir. Böylece hem görevliler arasında ekip çalışması gerçekleştirilebilir, hem de kalan kadın ve çocuklar üzerinde yönetsel bir iktidar kurulmaya çalışılmaz. Kadın ve çocukların kararlara katılımının önü açılır.

Kadın ve çocukların güvenliği tehlikeye atılmamalı!

Kadın ve çocukların sığınaklarda ne yazık ki güvenliği yeterince sağlanamıyor. Sığınakta çok kısa süre kalabilmeleri güvenliğin önünde en büyük engellerden biri. Kadınların büyük kısmı atılma, çıkarılma korkusu içinde. Bazıları hazır olmamalarına karşın yeterli destek alamadıkları için sınıktan ayrılmak zorunda kalıyorlar. 6284 sayılı yasaya dayanarak saldırganı kendisinden, çocuğundan uzak tutabileceği "koruma tedbir kararı" konusunda bilgilendirilmiyorlar. Güvenliğin önündeki engeller bununla da sınırlı değil. "Koruma kararı"na rağmen çocukların işgüzar hakimler aracılığıyla babalarıyla görüştürülmesi, saldırganın kadının yerini öğrenmesi, işe girebilmek, ya da sağlık hizmetinden yararlanmak için kadınların ikametgah belgesi almak zorunda kalması, okullara gizli kayıt yapılırken meydana gelen aksamalar, kısacası e-devlet uygulamasındaki sorunlar güvenliğin önündeki diğer engeller. Üstelik emniyet görevlilerinin kendi yakınlarına, tanıdıklarına, inandıklarına sığınak adresini vermesi, danışma merkezlerinin yolunu göstermesi gibi keyfi tutumlara da ne yazık ki sıklıkla rastlanıyor.

Çocukların ayrı ihtiyaçları göz önüne alınmalı!

Sığınakta kalan çocuklar farklı ihtiyaçlara sahip. Şiddetin tanığı olmakla kalmayıp şiddetin çeşitli biçimlerine maruz kaldıkları biliniyor. Sığınakta çocuklar için ayrı çalışanların bulunması bu bakımdan çok önemli. Güvenlikle ilgili sorunların en kısa sürede giderilmesi, okula devam etmeleri hem kendileri, hem de anneleri açısından önem taşıyor. 12 yaşında hatta daha küçük erkek çocuğu olan kadınların sığınağa alınmaması, birlikte kalabilecekleri başka alternatifler de sunulmaması ciddi bir ayrımcılık oluşturuyor. Üstelik bu durumdaki kadınların sığınakta kalma kararı vermesini güçleştiriyor, yaşamlarını tehlikeye atmalarına neden olabiliyor. Sığınakların fiziksel koşullarında buna uygun düzenlemeler yapılması, anne-çocuk/çocuklar için özel alanlar yaratılması sorunun çözümü için gerekli.

Ayrımcılığa karşı mücadele edilmeli!

Bugün sığınaklarda "ihtisaslaşma" adı altında ayrımcı uygulamalar gündeme getirilmeye çalışılıyor. "Engelliler, bulaşıcı hastalığı olanlar, fahişeler için ayrı sığınak" önerisi ayrımcılığın, ötekileştirmenin önünü açmakta. Tedavi gerektiren durumlar için hastaneler, rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri zaten bulunuyor, daha da olmalı. Sığınak tanımı rehabilitasyon merkezleri için kullanılamaz. Tabi ki zihinsel/bedensel engelli kadınlar da şiddet görmekte. Ancak yalıtılmaları yerine her sığınakta güvenli şekilde kalabilecekleri donanımlar sağlanmalı. Fahişe kadınlar için ayrı sığınak önerisi, üstelik de buna yönelik bir talep yokken, kadınları "rehabilitate" etme, "yalıtma" bakış açısının bir parçası. Üstelik sığınakta kalmak isteyen kadınların "fahişe" olup olmadıkları sorgulanmasına bile yol açabilir. Kısacası "ihtisaslaşma" sadece özel durumlarda (Örneğin; özel güvenlik gerektiren insan ticareti mağduru kadınlar için v.b.) uygulanmalı.

Kadın ve çocuklar yeni bir yaşam için desteklenmeli!

Sığınakta kalan kadınların çok büyük bir çoğunluğu daha sonra ne yapacağını bilmiyor. Çeşitli kurumlardan alabileceği düzenli olmayan "yardımlar" dışında kendilerine seçenek sunulmuyor. Bazı sığınaklarda atölye faaliyetleri yürütülüyor ve kadınlara atfedilen "geleneksel işler" aracılığıyla kazanç temin edilmeye çalışılıyor. Oysa bunun yerine sığınakta kalan kadınların meslek ve eğitimle ilgili dışarıdan alabilecekleri desteklerin sınırlarını genişletmek, hem seçeneklerini artırır, hem de bizi daha çok özgürleştirir. Sınıktan ayrılmak isteyen her kadının alacağı kira ve temel ihtiyaçları ile ilgili destekler standart hale getirilmeli, keyfiyet kaldırılmalıdır.

Dayanışma/danışma merkezleri ile birlikte çalışılmalı!

Siğınaklarla ilgili yapılan tartışmalarda çoğu kez danışma/dayanışma merkezlerinin önemi gözardı ediliyor. Oysa pek çok kadın önce danışma merkezine başvurmakta, siğınakta kalıp kalmamaya burada karar vermekte. Ayrıca kendilerine gerekli bilgilerin verilmesi durumunda siğınaktan çıktıktan sonra da buradan destek almayı sürdürebilirler. Bir çok kadın, 6284 sayılı yasa ve koruma tedbir kararı ile ilgili yeterince bilgilendirilmesi durumunda evinde kalmayı, danışma merkezlerinden destek almayı sürdürmeyi tercih edebiliyor, ya da siğınaktan ayrıldıktan sonra desteklenmeye ihtiyaç duyabiliyor. Kısacası erkek şiddetine karşı mücadele bütüncül bir bakış açısı gerektirmekte. Bu nedenle danışma/dayanışma merkezleri de siğınak mücadelesi içinde yer almakta.

KADINLARIN ÖZGÜRLEŞMESİNİ HEDEFLEYEN SIĞINAKLAR İÇİN YAŞASIN FEMİNİST DAYANIŞMA!

KADIN CİNAYETLERİNE KARŞI, DAHA ÇOK SIĞINAK, DAHA ÇOK ÖZGÜRLÜK!

Katip Mustafa Çelebi Mahallesi
Anadolu Sokak No: 23
Beyoğlu / İstanbul
Tel: 0212 292 52 31 - 0212 292 52 32
Faks: 0212 292 52 33
E-posta: morcati@ttmail.com
www.morcati.org.tr